Аністратенко А.В.

РОЗВИТОК РУМУНСЬКОГО ПОРІВНЯЛЬНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА У КЛАСИЧНУ ДОБУ

Кафедра суспільних наук та українознавства
Буковинський державний медичний університет

Спроба розпочати з історичного контуру румунської компаративістики дозволяє представити всю історію порівняльного літературознавства в Румунії як комплекс двох періодів: т. зв. інституційного та ідеологічного. Отже, з точки зору його професіоналізації, «доінституціоналізований» період слід відрізняти від «інституціоналізованого». Доінституціоналізований період, що охоплює простір одного століття (1846–1948), протягом якого порівняльна література практикувалася в Румунії, не встановлюючись академічно, як окрема дисципліна. Це явище можна простежити до 1846 р., коли І. Єліаде-Редулєску висунув ідею «Універсальної бібліотеки», яка повинна зробити великі класичні та сучасні літератури доступними для румунських читачів. Хоча темпи перекладів на румунську мову були досить високими протягом XIX ст., екзеґеза повільно наслідувала їхній приклад. Цей період позначався методологією компаративістики, що служить перекладознавству як найбільш точній із прикладних гуманітарних дисциплін. У цьому відношенні важливий момент належить 1882 р. і Т. Майореску, найвідомішому критику епохи, автору рецепції перших перекладів із румунської мови літературних творів міжнародною (німецькою) мовою. Дослідження Т. Майореску, його спроби інтегрувати такі твори в нібито європейську спільноту в останні десятиліття XIX ст., згадує про те, що студії зустріли опір діяльності марксистського критика К. Добруджану-Герея (C. Dobrogeanu-Gherea), який під впливом Тейна та Брандеса (Taine and Brandes) опублікував багато досліджень щодо політики перекладу та наступності літературних рухів, і популяризував у Румунії низку нових літератур, таких як російська, шотландська, норвезька, українська та польська. Так, школа К. Добруджану-Герея активно впливала на освоєння перекладних творів і літературознавчого дослідження їх у зіставленні з румунською літературою класичного періоду.

Бицко Н.І.

ДІАЛЕКТНІ НАЗВИ ХВОРОБ У БУКОВИНСЬКИХ ГОВІРКАХ

Кафедра іноземних мов
Буковинський державний медичний університет

До недостатньо досліджених тематичних лексичних групувань належать лексеми на позначення назв хвороб, особливістю яких є найтісніший зв’язок з життєвими історичними фактами реалій минулого та сьогодення. Більшість з цих назв історично та семантично співвідносні в межах певної групи говорів чи окремої мови, але й у межах споріднених і навіть неспоріднених мов. Отже, цей факт викликає потужній інтерес з різних позицій: лексикології, діалектології тощо. Дослідження у цьому напрямку зумовлено важливістю для мовознавства даних про етимологічні, структурно-семантичні, словотвірні ознаки та особливості функціонування лексики на позначення захворювань у буковинських говірках та відсутністю спеціальних лінгвістичних досліджень Буковинських назв хвороб. Як відомо, для української мови, як, зрештою й для інших мов, характерні п’ять основних способів номінації: афіксальне словотворення, словоскладання, основоскладання, запозичення з інших мов, семантичні переноси та складені найменування. Необхідно зазначити, нами були прослідковано всі способи номінації серед досліджених назв хвороб Буковини, але одним із більш розповсюджених назв хвороб є запозичення з інших мов. У цілому в межах буковинських діалектних назв хвороб виявлено чужомовні запозичення з такої низки мов:

- грецька мова: *гепатит, цистит, ринiт, кіста, склероз, діатез, дизентеріа* і т.д.
- латинська мова: *канцер, апендицит, ревматизм, конвульсійна (епілепсія), скарлатина, гонорейна, лйуйіс (сифіліс)* і т.д.
- румунська мова: *паптішор (молочниця), гелбенер (жовтуха), гуша (зоб), бешиха (рожа), офтіка (туберкульоз), рофійа (діатез), грипе (грип)* і т.д.

- польська мова: *франца (сифіліс), нагноток (мозоля), холера (холера), параліз (параліч)* і т.д.
- російська мова: *даувлєніє (гіпертонія), бешенство (сказ), язва (виразка шлунка), ушиб (вивіх), отьок (пухлина), чесотка (короста), нагноєніє (панарицій), брушнак (червоний тиф)* і т.д.
- німецька мова: *тріпер (гонорея), беркольоз (туберкульоз), бранк , мілбранк (гангрена)* і т.д.;
- французька мова: *коклуіш (коколюш), грііп (грип)* і т.д.;
- італійська мова: *мальарійа (малярія)* і т.д.;
- чеська мова: *лідвиці (радикуліт)* і т.д.;
- турецька мова: *чума (малярія)* і т.д.

Отже, помітний пласт назв хвороб, які поширені на Буковині, становлять запозичення з інших мов, що зумовлено культурними, політичними, соціальними та історичними показниками розвитку зазначеного регіону країни, а саме контактування буковинських говірок із різними мовами. У перспективі проведеного лексичного дослідження отримані результати є вагомими для розв'язання низки теоретичних проблемних питань сучасної діалектології.

Вилка Л.Я.

УКРАЇНОЗНАВЧІ ТЕКСТИ В СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Кафедра суспільних наук та українознавства
Буковинський державний медичний університет

Сприйняття студентами-іноземними громадянами української мови як феномена національної культури дозволяє сформувати цілісну картину соціолінгвістичної компетенції, що сприяє значно кращому розумінню й вивченню мовних форм, лексики, дає можливість активної взаємодії з носіями мови.

Питання взаємодії мови і культури досліджують мовознавці, культурологи, етнологи, фольклористи, психологи, філософи (Б. Уорф, В. фон Гумбольдт, О. Потебня, В. Костомаров, А. Вежбицька, Д. Гудков, В. Жайворонок, В. Красних, А. Шмельов та ін.). За допомогою лінгвістичних методів дослідники опрацьовують широке поле питань лексичної компетенції народної культури, народної психології, міфотворчості.

Лінгвокраїнознавчим аспектом вивчення іноземної мови займаються як зарубіжні, так і вітчизняні науковці. Учені дотримуються позиції, що опанування мовою, набуття комунікативної компетенції неможливе без володіння лінгвокраїнознавчими знаннями (Н. Бориско, А. Бронська, З. Василько, А. Галенко, В. Горбань, Г. Максименко, О. Смолінська, О. Миролюбов, В. Топалов, Ю. Пассов, С. Ніколаєва, С. Пілішек, В. Дороз).

Проблему добору інформації про країну, куди іноземні студенти приїхали на навчання, вирішує лінгвокраїнознавство. Лінгвокраїнознавство віддзеркалює національно-культурний пласт мови. Саме інформація про культуру країни-опонента, країни-приймача, усвідомлення її культурних норм, принципів, звичаїв дають можливість глибше зануритись у мову, лексику, ментальність. Нині методисти усвідомлюють необхідність використання лінгвокраїнознавчого підходу як важливого принципу викладання іноземної мови для надання студентам необхідних знань про специфіку іншомовної країни.

Застосування лінгвокраїнознавчих прийомів у викладанні української мови як іноземної сприяє ознайомленню студентів зі знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країни. Це створює своєрідний міст в діалозі культур (рідної культури студентів та власне української). Окрім цього, лінгвокраїнознавчі елементи в структурі української мови як іноземної сприяють усвідомленню специфіки явищ мови та їх порівняння з рідною мовою.

Реалізація лінгвокраїнознавчого підходу, його вдосконалення тісно пов'язані зі створенням відповідних навчально-методичних текстів країнознавчої тематики. Наступні теми можуть стати своєрідним екскурсом студентів-іноземців в українську культуру та географію: „Українська вишивка", „Українське вбрання", „Український побут", „Чернівці-